

Tvärnö Hembygdsförening

Foto: Peter Oscarsson

*Våra fina musiker flyttade inomhus under regnskurarna. De spelade med öppna fönster
så vi ändå kunde fira midsommardagen med dans och lekar runt stängen*

År 2017 med Tvärnö Hembygdsförening och program för 2018

Verksamhetsberättelse
Planerade aktiviteter
Bokslut
Vår serie om Tvärnögårdar mm

www.hembygd.se/tvarno

Vi syns även på Facebook - sök på Tvärnö Hembygdsförening

Skönt när den yngre generationen är upplärd tycker Thomas och Anders och drar sig tillbaka
Katarina sågar

Foto: Lena Edin

22 april är vi några stycken ute i skogen för att röja upp våra fina stigar. Sly växer snabbt upp, grenar o träd har blåst ned och en del gamla skyltar också.

Eva Medin Johansson har haft kontakt med Upplandsstiftelsen för att få röja upp en kort parallell del till Myrastigen, där det är som mest blött. Eftersom området ligger inom Tvärnö Naturreservat måste vi ha ett tillstånd först och det har vi nu fått. Under våren kommer den nya torrare stigen att skyltas upp och då med två myror på varje skylt.

Hur var det nu - var är vi?

Lars är nöjd över att myror och berg är på rätt ställe

Ordförande har ordet:

Källkritik

I den här årsskriften kan du läsa om Dövkalle. Vem var han? I samband med att föreningen skulle skriva om torpet Ekbacken i år där Dövkalle har bott så uppkom frågan, vem var han och vad hette han egentligen? Ingen av alla de äldre personer vi har frågat kommer ihåg hans riktiga namn.

Jag har försökt söka uppgifter om honom med hjälp av det lilla som tidigare finns skrivet om honom t ex i Martin Ahlséns skrift Väster Tvärnö by. Där kunde jag läsa att han bott i torpet Ekbacken i början av 1900-talet, att han inte var intresserad av kvinnor och att han var skomakare och sprängare. I samma skrift kunde jag också läsa att en ålänning även bott i Ekbacken. Med hjälp av dessa knapphändiga uppgifter tror jag att jag har hittat Dövkalle. Men det är här min rubrik ovan kommer in; läs min berättelse om Dövkalle källkritiskt, för det finns inga 100 % bevis. Men OM jag har startat med RÄTT Carl så kan mina uppgifter grundas på husförhörlängder, födelseböcker och dödböcker och bouppteckning och det är ju källor som anses tillförlitliga. Men ni ska veta att i början av 1900-talet fanns det många i Västra Tvärnö som hette Carl eller Karlsson. Och vem vet, han hette kanske inte Carl över huvud taget.

Jag hittar en ensamstående Carl i husförhörlängden för

Harg i början av 1900-talet skriven på samma adress som ålänningen. Härifrån följer jag *min* Carl tills han dör och i Dödboken för Hargs församling står han som skomakare. Då vänder jag och backar tillbaka och följer honom baklänges i husförhörlängderna ända tills jag hittar honom i födelseboken i Hökhuvuds församling.

Namnet Dövkalle nämns inte någonstans och inte heller nämns ordet skomakare eller sprängare. Han har ingen familj enligt husförhörlängderna.

Slutligen har jag fått fram hans Bouppteckning och där står att han var skomakare i Västra Tvärnö och att han efterlämnar en skomakarmaskin, skomakeriverktyg, läster, stensläggor och ett parti stenborrar mm.

Så min gissning är att det är Dövkalle jag hittat men om någon läser detta som har andra uppgifter är jag tacksam om ni hör av er.

För övrigt har året flutit på ungefär som vanligt, några utflyttningar (tyvärr), någon enstaka inflyttning, något hus har bytt ägare och någon äldre Tvärnöbo har gått bort.

Jag hoppas få se er alla under 2018 vid några av föreningens sammankomster!

Eva Medin Johansson
ordförande Tvärnö Hembygdsförening

Verksamheten 2017

Årsmötet

Den 6 maj träffades vi ca 25 personer i skolsalen.

Vice ordförande **Harald Andersson** hälsade alla välkomna och lämnade klubban till stämmans ordförande **Per Sjöberg**. Per gick snabbt igenom dagens punkter.

Efter valberedningens förslag till nya styrelsemedlemmar valdes **Åsa Jenner** och **Staffan Näslund**. Harald Andersson avtackades efter 12 år i styrelsen med blommor. Sture Pettersson var inte närvarande men slutade också i styrelsen efter 2 år.

Medlemsavgiften förblir 200 kr för familj och 100 kr för enskild. Det bestämdes som tack till styrelsen för förra årets arbete, att bidraget för att göra något trevligt tillsammans för, ska höjas från 1 600 kr till 2 300 kr. Ekonomin ansågs mycket bra. Revisorerna gick snabbt igenom Resultat- och Balansrapporten.

Förra året började föreningen skicka ut kallelser och faktura på medlemsavgiften via mejl till alla medlemmar som vi fått mejladressuppgifter på vilket fungerade mycket bra så det fortsätter vi med. 2016 drabbades

Harald Andersson och Per Sjöberg

föreningen av en datakrasch så vi hoppas på medlemmarnas förståelse om vissa uppgifter visat sig felaktiga.

Det bestämdes att föreningen skall fortsätta vara medlemmar i Hembygdsförbundet.

Vi fikade tillsammans med hembakat bröd. Två lotteringar såldes och vinnaren av samtliga vinster gick till Lars Backman. Fantastiskt! Föreningen gratulerar!

Första vinsten var en tavla som Gunnar Frisell målat med vedskutor i Östhammars hamn, andra var Nils-Erik Hultmans bok Brunnsborrharminnen, en kruka med sommarblommor och några mindre vinster. Efter det berättade **Bosse Eriksson** om postväsendets uppstart i vår bygd.

Lars Backman tog hem stämmans alla priser. Lars hjälper styrelsen i den ekonomiska redovisningen

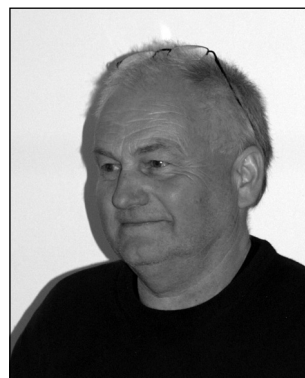
Bosse Eriksson har varit brevbärare i Östhammar i 50 år. Han har kört som lantbrevbärare bla ut på Tvärnö och hoppar fortfarande ibland in på den turen. Han berättade att det första postkontoret i Östhammar troligen fanns redan i mitten av 1640-talet. Borgmästaren skötte posten vid sidan om sitt ämbete men det fanns troligen en Postmästare redan då som även hade Öregrund inom sitt område. Postmästarlönen vid den här tiden bestod av 25 daler kopparmynt på årsbasis.

Förste brevbäraren i Östhammar promenerade iväg 1893. Han sålde veckotidningar vid "sidan om" på sina turer för att dryga ut sin lön från staten. Det fanns bara en brevbärare i Östhammar fram till 1939.

Postmästaren i full postuniform med galoner på ärmarna i tjänsten under slutet av 1800-talet. Han var en aktad man och bland de rikaste i staden.

Gården som Postmästaren ägde under Rysshärjningarna brändes ned och allt folk i Östhammar flydde in i skogen. Men poströrelsen byggdes upp och flera av Postmästarna genom åren hade även andra sysselsättningar igång som tullare, stadfiskal, apotekare, gästgiveri. Utbildningen för vår ords Postmästare var tvåårig på Uppsala Postkontor under 1700-talet.

Bosse Eriksson

Den sista "kärrposten" (häst och vagn) avgick från Östhammar 1926. Den Postföraren på tex sin linje Öregrund-Östhammar-Harg, hade tre dagar på sig att distribuera sin post och övernattade då i Östhammar. Han var beväpnad för eventuella överfall och som försvar för vargar. En gående Postförare Ed – Börstil – Sandika, hade en schäfer som sällskap.

Posten började fraktas med ångbåtar mellan Stockholm – Östhammar/Öregrund 1874. Mellan 1896 – 1900 fanns en turslinga med båt mellan Östhammar och Elvsån med posten men även för gods och folk.

1999 slutar Postmästartiteln att existera. Kassasidan blir Svensk Kassaservice och brevsidan blir Posten Brev. Minskad kassaservice och mindre brevvolum gör att "gamla Postens" tid är slut. Självhäftande frimärken och att ingen post längre ortstämplas gör att all post bara sköts på stora terminaler.

Det första frimärket kom ut 1855 när myntenheten i Sverige var skilling och portot var enhetligt över hela landet. 1858 infördes myntenheten kronor/öre och då kostade ett brev i första viktclassen 12 öre inom Sveriges gränser. Då fästes märket i övre vänstra hörnet. 1885 kom första frimärket med Konungen på. Det var viktigt att färgen skulle vara "beständig" (gick att koka tex). Färgen kunde bli olika ur sina färgbädd, trycket kunde skilja i placeringen på märket och stämpelns placering var viktig och sådana skillnader är begärligt i modern tid för filatelister. Det blev löneavdrag för Postmästaren om han inte "stämplade snyggt".

Utvandrarbrev kostade 20 öre till USA under slutet av 1800-talet och breven stämplades under vägen vid tullgränserna så de gick att följa.

Bosse fick en blomma som tack för trevligt berättande.

Från Generalpoststyrelsens frimärkesförråd levererades 1880 frimärken ut till de lokala postkontoren med feltryck. Det var 970 st 20-öres frimärken där valören "med bokstäver var angiven med tretio öre". Det är svenska filatelisters största brevaritet.

Midsommarfirande

På **midsommardagen** mötte vi upp med blommor och grönt för att hjälpas åt att klä midsommarstången. I år höll vi till på planen vid skolhuset med tanke på att i grävädret kunna ta skydd i skolan om det skulle fara över en regnskur.

Musiken stod Hasse Ridderstolpe, Björnäs, Grosse Grotherus, musiklärare från Uppsala för, med hjälp av några gästande frivilliga spelare. Regnskurarna kom och våra fantastiska musiker spelade lika glatt som vanligt, men inomhus med öppna fönster. Eva Nyström ledde oss i lekar och dans

Fiskdamm för barnen och lotterier med fina vinster ordnades. Konsum och ICA Östhammar hade skänkt de fina förstapriserna. Tack för det.

Duktiga gästande spelemän

Matilda, Joel, Lovissa, Esther och Ester väntar på att fiskdammen ska öppna

Små grodorna, små grodorna och Så göra vi när vi hänga våra kläder.....
Foto: Peter Oscarsson

*Vi uppmanar medlemmarna
om förslag på aktiviteter
som vi kan göra tillsammans, tack.*

Östra Tvärnö Samfällighetsförening

Vid troling och nätfiske på
föreningens vatten krävs fiskekort

Fiskekortsföreskrifter
gäller från 1 maj 2010

Minsta maskstorlek i näten, 50 mm

**Max 3 gäddor/dag och person
får tas upp till matfisk**

**Gädda som är under 40 cm och
över 75 cm ska släppas tillbaka**

Fiskekort försäljes av:
Anders Johansson, Mellangården
Gert Bohman, Johanneslund

Sommarens utflykt

13 juli ordnade vår förening båtutflykt till Färdgärde för att se Föreningen Allmoge**båtars** aktiviteter. Vissa åkte bil till Färdgärde på Söderön. För oss som åkte båt var det kallt och blåsigt.

Katarina, Harald, Ewa, Anders, Thomas, Eva, Lena och Margareta under färden i Anders Johanssons båt

När vi kom fram fikade vi ur egna fikakorgar och kröp ner i lä i gräset vid stranden. Många tyckte att utflykten var trevlig och intressant så tillsammans blev vi ca 40 personer. **Mats Edin** berättade under fikat om den ideella föreningen och syftet som är att bevara gamla allmogebåtar. I Färdgärde renoverar de gamla objekt men bygger även nya båtar efter gamla konstruktioner.

Mats visar och berättar om kyrkbåten. Den har Almogebåtsföreningen byggt helt ny efter nio ritningar av den gamla, som fanns bevarad i Östhammar (från 1863). Kyrk/bya-båten användes som fraktbåt mellan Färgärde och Östhammar bl a inför kyrkobesök, marknader. Efter fikat passade några på att ro en sväng. Mats var rorsman och höll takten.

Efter det promenerade vi upp till byn där föreningen använder Uno Janssons ladugård som snickeriverkstad. Där fick vi se flera båtar i olika storlek och i olika skick och stadier under arbete. Föreningen bjöd på lunch med rökt lax från Stora Risten, potatissallad, grönsaker, hembakt bröd och kaffe med kaka. Mats fick rökt lax som tack för informativ guidning.

Vår förening donerade 1 000 kr till verksamheten i Arbetslag Norra Roslagens Allmoge**båts**förening.

Torsten Fries och Mats Edin

På mittenbilden visar Mats hur en för vår bygd typisk flatekstock är bygd. Man kan med den lätt komma in i grunda vikar vid tex fiske och sjöfågeljakt
Vi dukade upp lunchen på hyvelbänkar och arbetsbord så att vi själva kunde välja mellan regnskurarna, om vi ville sitta inne eller utomhus för att avnjuta.

Foto: Lena Edin

Arbetslag Norra Roslagen (Östhammar) bildades 2005 under Föreningen AllmogeBåtar. Syftet är att dokumentera bevarandet av våra gamla nordiska båt-typer, båtbyggartraditioner samt fiske och skärgårds-traditioner runt dem. Allt inom snickeri utförs på Färdgårde och bevarandet av motorer sköter förenin-gen i nya lokaler på Gammelhus i Östhammar. Före-ningen har även byggt en brygga (2016) vid kajen i Östhammars inre hamn där den nya kyrkbåten visas upp. Under vinterhalvåret ligger båten i ett nyuppfört traditionellt, timrat båthus intill bryggan.

Föreningen arrangerar AllmogeBåtensDag i ham-nen i Östhammar och deltar även bla på Badortsda-garna i Öregrund. Då erbjuds bla lotterier, tipsrodd, utställningsskärmar, barnens båtbyggeri, båtcafé, många lokala äldre båtar går att se vid kajen och möj-ligheter att följa med på kortare turer i tändkulebåt eller ro med kyrkbåten. Föreningen har en stor reno-verad skötbåt som används till utflykter och samvaro på sjön.

Stöd föreningens arbete genom att bli medlem. Årsavgiften 100 kr/år eller som medlem i huvud-föreningen 250 kr/ år och får då tidskriften Träbiten. Bg 314-9093. www.allmogeboatarnorraslagen.se

Söderöns HEM & TRÄDGÅRD

Vi hjälper dig med ditt hem och din trädgård

Hemstäd, fönsterputs, visningsstäd,
homestyling, flyttstäd, byggstäd,
hus- och stugpassning, trädgårdsskötsel

Vi formar arbetet efter ditt önskemål

Sandra 076 77 37 793
Emeli 070 32 01 170
info@soderonsht.com

Höstmarknad

Söderöslöjd arrangerade även i år den fina höst-marknaden på vår skolgård, **16 september**. Tvärnö Hembygdsförening deltog med loppisbord som sålde riktigt bra. Vädret var vackert och lagom skönt så alla andra med egna bord var också nöjda med sin försäljning. Det var roligt att så många kom för att se vad som erbjöds från t ex egenodlat, egentillverkat av alla slag och dessutom kunde vi fika tillsammans.

Frodig majs och jordärtskocka uppodlad på Mellangården som Eva försäljer från sitt bord med många andra läckerheter också

Foto: Magnus Johansson

Du hittar mycket information
om Tvärnö
på webbplatsen
www.hembygd.se/tvarno
och även på Facebook
sök på Tvärnö Hembygdsförening

Svampdag

14 oktober mötte vi upp på Raggarö i ett samarangemang med deras hembygdsförening. Hasse Lagenius ledde svamparna och oss i köket.

Vi var 19 personer som tillagade svamp till flera olika rätter. Alla fick med sig en receptsamling på det vi tillagat. När allt var klart njöt vi från en riktigt läcker svampbuffé tillsammans. Tack Hasse och Raggaröns Hembygdsförening

Eva och Lars provsmakar av läckerheterna

Svampdumplings, Fyllda champinjonhattar; Karljohandrömmar var en av anrättningar på det färdiga buffébordet

Foto: Börje Eriksson

Auktion i Väster-Tvärnö.

Lördagen den 2 febr. kl. 1 på dagen låta sterbhusdelägarne efter avlidne kyrkovärden J. B. Andersson i Väster Tvärnö genom offentlig auktion till den högstbjudande försälja all den dödes kvarlåtenskap, bestående av:

Skänk, säng, div. bord och stolar, soffa, divan, chiffonnier, byrå, gungstol, väggur, glas och porslin, en snusdosa av silver, sängkläder och linne, gardiner, gångkläder och skodon, fisknät och ryssjor, därav två kammarryssjor, kokkärl och koppar, därav en större kittel, hyvelbänk och snickareverktyg, en separator, en smörkärna, trä- och laggekärl, en kälke, en stötting, en skottkärra, en snäcka (ny) med segel, en flateka, en korkmatta, ett parti andra mattor, en flagga, ett parti hö, ett parti bräder m. m.

Tre mån. betalningsanstånd för godkände köpare, övriga mot kontant eller borgen. Aganderätten förbehålles tills varan är till fullo betald.

Tvärnö den 21 januari 1924.

AUKTIONSFÖRRÄTTAREN.

Ett gammalt tidningsklipp från Torbjörn Forsman

Det är troligen Johan Bernhard Anderssons dödsbo som ska auktioneras ut. Han var född 1852 i Börstils församling och dog 1912 i Hargs församling av magkräfta. Västra Tvärnö 2 är vad vi numera kallar "Ullas", där numera Hellgren bor på Västerbyn 525

GRÄVLINGS NATURPRODUKTER GRÄSÖ

Tjälrljus, honungsljus, ladersmörning, kådsalva, tjärsalva, cerat, tjärtvål, smycken, nålbindning, luffarsslöjd, horn- trä- och benslöjd.

Fågelholkar, fälluthyrning, skydds jakt, avlägsning av skadegörande djur.

Slipning av knivar, saxar, yxor, liar, stänjäm med mera.

Kurser, pedagogisk verksamhet, evenemang

Följ oss på Facebook och Instagram
[@gravlingsnaturprodukter](#)

Janne och Martina Törnqvist

070-327 54 21

www.gravlingsnaturprodukter.se

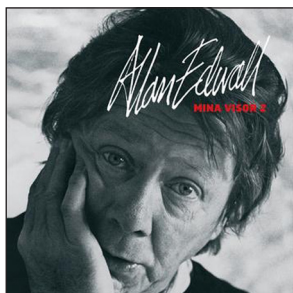

Ta en promenad genom
Naturreservatet till Lill-Näsudden
Där finns det en ordnad grillplats
med utsikt mot Skyan,
Galtfjärden och Herräng

Eller ta en fin promenad
på de uppskyldade stigarna
Bergavägen och Myrastigen
mellan skolan och Norrgården

Eller följ promenadslingan från
Mellangården genom historien
till gravrösen och skeppssättning

Höstens aktivitet

“Världens bästa Alan” med trubadurerna KG Malm och Lukas Stark hade vi nöjet att lyssna till i Långalma Bygdegård **27 oktober**.

Publiken bjöds på sång, musik, härliga berättelser och hemmagjord soppa med smörgås och efter det fika med kaka.

Föreställningen var ett samarbete mellan Långalma-, Raggarö o vår Hembygdsförening och Söderöns Bygdegårdsförening. Tyvärr var vi bara drygt 40 biljettköpare som kom så vi hoppas på bättre uppslutning nästa gång vi ordnar ett större arrangemang. Våra föreningar fick ett kulturbidrag från kommunen så ekonomiskt gick kvällen ändå ihop sig, så vi kommer igen i höst med ny underhållning. Hoppas vi är många som syns tillsammans då i Långalma.

Vi som arbetade med Allankvällen. Vi fixade i lokalen, kokade soppa och kaffe. Gjorde i ordning smörgåsar och bakade kakor, serverade, dukade och så blev det lite disk och städning efteråt förstås. Bra jobbat!

Alla är välkomna
att skänka prylar till
föreningens lotterier
och till loppisbordet på
Höstmarknaden i september

gåvorna tas emot av Lotti Oscarsson 070 560 17 23

Styrelsens utflykt

Som tack för årets arbete gör styrelsen varje år någon aktivitet tillsammans. Vi åt först gott på Vårdshuset i **Leufstabruk**. Vi drack öl till maten som är brygd i brukets eget bryggeri. Efter det var vi på en guidad tur i Herrgården och i gamla stallet där det finns mycket hantverk till salu.

Det vackra brukets historia börjar i medeltiden men under 1620-talet blev orten ett etablerat järnbruk. Valonerna de Besche och de Geer startade upp järnhanteringen och 1643 köpte Louis de Geer Lövsta. Bruket blev världens största järnbruk genom den högklassiga kvalitén på stångjärnet. Mot slutet av 1800-talet ökade konkurrensen och 1926 upphörde smidet.

Total entreprenad på markarbeten

Vi erbjuder:

- Bergsprängning
- Leveranser av: grus, jord, sand
- Grävmaskiner
- Dumprar
- Väghyvlar
- Villagrunder
- Tomtplanering
- Enskilda avlopp

kontakta oss!

UPPLANDS

BERG & SCHAKT AB

Tel. 0173-30333 mail: magnus@ubsab.se

Dagordning vid Årsstämman 12 maj 2018

- 1 Mötets öppnande
- 2 Val av ordförande för stämman
- 3 Val av sekreterare för stämman
- 4 Val av två justeringsmän tillika rösträknare att jämte ordförande justera stämmans protokoll
- 5 Godkännande av dagordning
- 6 Godkännande av kallelse till stämman
- 7 Verksamhetsberättelse och resultat år 2017
- 8 Revisionsberättelse
- 9 Fråga om ansvarsfrihet för styrelsens ledamöter
- 10 Redovisning av verksamhetsplan 2018
- 11 Bestämmande av ersättning till styrelseledamöter
- 12 Val. Valberedningens förslag
- 13 Beslut om belopp för nästkommande års årsavgifter
- 14 Framställningar och förslag som inkommit till styrelsen senast 10 dagar före årsstämman
- 15 Övriga frågor
- 17 Mötets avslutning

Styrelsen fram till
årsmötet 12 maj 2018

Ordf. Eva Medin Johansson 070 398 03 87
Mellangården 755
742 91 Östhammar
eva.medin.johansson@gmail.com

Vice Ordf. Anita Jussil 070 653 18 30
Tvärnö Karlholm 290
742 91 Östhammar
anita.jussil@jussil.se

Kassör Anita Jussil 070 653 18 30
Tvärnö Karlholm 290
742 91 Östhammar
anita.jussil@jussil.se

Sekr. Lotti Oscarsson 070 560 17 23
Tvärnösundet 646
742 91 Östhammar
lotti_oscarsson@hotmail.com

Övriga i styrelsen:

Ledam Lena Edin
Åsa Jenner

Suppl Katarina Johansson
Lars Svanfeldt
Staffan Näslund

Övriga funktioner:

Rev Gösta Kaiser
Lars Backman

Rev Gunnar Nilsson
Herbert Söderberg

Tvärnö Hembygdsförenings ekonomi

Bokslut 2017-01-01 - 2017-12-31

Behållning 2017-01-01

Kassa	650,58
Plusgiro	18 671,93
	19 322,51

Intäkter

Annonsförsäljning	3 845,00
Lotteri	4 550,00
Försäljning övrigt	290,00
Arrangemang	1 351,00
Kommunala bidrag	1 350,00
Medlemsavgift enskild	3 500,00
Medlemsavgift familj	19 200,00
	34 086,00

Utgifter

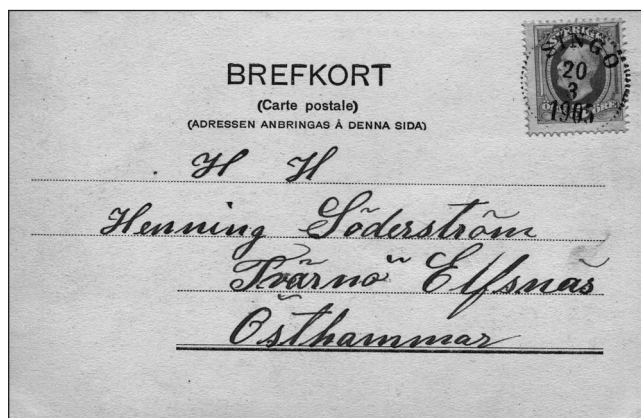
Arrangemang	-10 531,00
Lotteri	-1 750,00
Styrelsekostnader	-1 099,00
Kaffebröd	-63,00
Lokalhyra	-400,00
Programvaror	-1 360,00
Kontorsmateriel	-1 175,00
Medlemsavgift Hembygdsförbundet	-4 680,00
Trycksaker	-6 613,00
Postbefordran	-280,00
Bankkostnader	-756,00
	-28 707,00

Resultat

5 379,00

Behållning 2017-12-31

Kassa	2 908,58
Plusgiro	21 792,93
	24 701,51

Någon har hälsat på hos Henning Söderström Denne har åkt hem till Singö och tackar för visiten och skriver.
"Resan gick ganska bra icke fullt på två timmar.
Må så gott och glöm ej dina vänner bort".

Föreningens aktiviteter 2018

Årsmöte

Lördagen 12 maj kl 13.00 i Tvärnö skola med årsmötesförhandlingar. Lotterier med fina vinster säljes och till fikat lyssnar vi till någon som kommer från **Svenska Jägareförbundet** och berättar om vildsvin. Hur man kan skydda sig från deras skador och om hur de lever etc.

Midsommarfirande

Midsommardagen

23 juni kl 13.00

samlas vi med blommor och grönt för att tillsammans klä midsommarstången i backen nedanför skolan. Det blir musik, dans och lekar runt den klädda stången och lotterier ordnas. Fiskdamm för barnen. Medtag egen fikakorg och bidra gärna med eget plockade blommor och bladgrönt. *Är någon sugen på att hjälpa till med lekarna är du så välkommen. Hör av dig till styrelsen.*

Sommarutflykt

I augusti, ordnar föreningen en båtutflykt på östra sidan av Gräsö. Vi åker i större fiskebåt mellan grynnor och havspinade öar ut i yttre skärgården. Vi bjuder på lunch och fika när vi kommit ut till ön Fluttu.

Det kommer mera information på www.hembygd.se/tvarno, på vår Facebook-sida och affischeras på Tvärnös anslagstavlor.

Höstmarknad

12.00-15.00, 15 september vid Tvärnö skola i samarbete med **Söderöslöjd**. Söderöslöjd kommer även att sälja fika. Vår förening medverkar med ett loppisbord på marknaden. Det kommer att försäljas hantverk, hembakat och produkter från trädgård och skog.

Du är välkommen om du vill vara med och försälja något. Eller bidra gärna med Loppisprylar, dock ej böcker, tack. Hör av er till Lotti 070 56 01 723.

Se närmare på webbplatsen, Facebooksidan eller på affischer som sätts upp i god tid på föreningens anslagstavlor.

Höstaktivitet

15 september, kommer vi att underhållas av en amatörgrupp från Heby med fyra personer. Musikerna, **Bröderna Bröl** spelar **Sven-Ingvars**låtar som vi tillsammans kan sjunga allsång med. Vi hoppas att vi blir många som vill lyssna så vi möter upp i **Långalma Bygdegård**. Föreställningen är ett samarbete mellan Tvärnö-, Söderön- och Raggarö Hembygdsföreningar och Söderöns Bygdegårdsförening. Vi kommer att servera lättare förtäring.

Annonseras på anslagstavlor, hemsidor, Facebook och i lokalpressen.

Utsikt från ön Fluttu mot Ålandshav

Foto: Lena Edin

Tvärnögårdar

Vad vet vi om Tvärnös gårdar...

År 2005 planerade styrelsen att i föreningens årsskrift berätta om de över 20 gårdar som finns på Tvärnö, Sundskär och Värblingsö. Byggnadsår, markskiften, historia, generationers ägande osv.

Ni som bor på Tvärnö eller på öarna runt omkring kan höra av er till styrelsen. Skriv gärna lite om gårdens ursprung, lättsamma berättelser eller händelser och låna oss foton, kartor som kan vara intressanta för oss medlemmar att läsa om.

Vi skrev först om Tvärnö skola i 2006 års verksamhetsberättelse och året efter om Gruvskäret och Karlholm. Efter det skrev vi om Sandvik, Stensberg och om Norrhägnaden på Värblingsö. Sen om Hästhagen och Sundmanshagen på Värblingsö och efter det om Norrgården och Tors holmen.

Vi hade uppehåll i två år och skrev om annat men 2016 fick vi lära känna "Hörner's" Liljebacken i Västerbyn. 2017 bekantade vi oss med "Maxen's", Högalund på Östra Tvärnö och i år "Dövkalles stuga", Ekbacken i Västerbyn.

Ekbacken 9:6 eller "Dövkalles stuga"

- Du Pelle, skulle inte du vara intresserad av att hyra en sommarstuga på Tvärnö vid Östhammar? Ni som har flackat runt varenda sommar!

Så kanske det lät våren 1960 på ritkontoret Finnboda varv i Nackasöder om Stockholm. Pelle det var min far Alf J Pettersson, han kallades Pelle på jobbet. Den som frågade hette Liepins. Hans familj hyrde en stuga på andra sidan Tvärnö av Märta och Uno Bauman, och hade fått en förfrågan av Ture och Margit Eriksson om han inte kände någon som var intresserad av att hyra en sommarstuga.

Mina föräldrar nappade på erbjudandet och sommaren 1960 var första sommaren vi tillbringade på Tvärnö, Ekbacken hette stället. Vi hyrde det stora huset, det s.k. brygghuset. Det fanns ett till litet hus på tomten som kallades "Dövkalles stuga". Det huset var den ursprungliga bebyggelsen på gården.

På 1950-talet flyttades brygghuset ner från Västergården till den nuvarande platsen på tomten. Troligen monterades taket ner för att sedan såga huset i två delar. I alla fall tyder stockarna på det. Det gick lättare att flytta stockarna på det sättet.

På ursprungsfastigheten, Västergården, behövdes emellanåt extra arbetskraft i form av drängar och de fick då bo i någon loftkammare i något av uthusen på

sommaren, men under vintern blev det för kallt och drängarna fick flytta in i köket. Västergården byggde då förmodligen denna lilla stuga så drängen kunde få ett eget litet hem. Litet var det verkligen, mindre än hälften av den nuvarande stugan. Stugan var på ca 8 kvm, 2,7 m gånger 3 m och då skulle det rymmas säng och bord och en liten vedspis.

Lilla stugan på Ekbacken

Bild från Västergårdens album

P. J. Wennström var den första som vi vet bodde här. Han var född på Åland juldagen 1831 och hade sökt arbete på Västergården på 1860-talet. Efter några år tappade han kontakten med sina anhöriga på Åland. Men 1890 kom ett brev från kronolotsen Erik Eriksson i Bockholm på Lämland till Wennström. Det var Wennströms sväger som hade letat reda på adressen och i brevet bönade om brevsvaret "med dett fortaste". I gårdsarkivet finns ett koncept bevarat av Wennströms svar, men vi vet inte om det någonsin blev avsänt. Wennström dog tio år senare. Vid begravningen ordnade husbondefamiljen en ordentlig middag med 17 kg gädda och 10,5 kg kött mm. Allt sköljdes ner med 7 liter brännvin och 2 liter cognac. Likkistan var tillverkad av Engström vid Stensberg för 7 kr.

Efter Martin Ahlséns detektivarbete återfanns några av Wennströms släktingar på Åland och en kopia på svarsbrevet kunde överlämnas 103 år försenat!

Under början av 1900-talet hyrdes stugan ut till "Dövkalle". Skulle han ha levt idag skulle han nog varit tekniknörd. Han var den första på Tvärnö som skaffade sig en kamera, och många foton från början av 1900-talet står han bakom.

Grammofonen var en annan nymodighet han länge var ensam om att inneha.

Margit Eriksson, född 1914 på västergården, har berättat att hon och systemen Tyra brukade lyssna på musik från det öppna fönstret hos Kalle. Att Dövkalle

Dövkalle vid sin skomakarsymaskin

Bild ur Vivi Lindbergs släktalbum

spelade grammofon tyder på att han inte var döv, i alla fall inte vid den tiden.

Han sades också kunna "förgöra" en bössa så att det bara kom blodvatten ur bösspipan när den avlossades. Eller att det blev omöjligt att träffa en sjöfågel hur nära man än stod. Men han kunde också återställa bössor som andra hade gjort samma sak med.

Dövkalle åtog sig också sprängningsarbeten, ibland med August Carlsson på Ekensberg. Lena Edin har berättat att han inför ladugårdsbygget sprängde på Sundskär 1916. Han använde då den gamla metoden att elda på berget och sedan hälla kallt vatten på.

Skomakeriet är väl det han är mest känd för. När vi rev innertaket på stugan var där fullt med läderspill. Vi hittade också en liten träläst, ämnad för små barn fötter. Några namn var ditskrivna på lästen, bl.a. Albert. Kanske den hade använts vid tillverkning av ett par skor till Ture Erikssons bror, som hette Albert!

Efter Dövkalles död började stugan hyras ut till sommargäster. När vi kom till Ekbacken hyrdes Dövkalles stuga av ett par som hette Alice och Ernst. Med två sängar, matbord och stolar, vedspis och en kommod samt en fågelbur med undulater måste det ha varit trångt.

På den tiden hade vi ingen bil, så första gången fick vi skjuts av en av pappas arbetskamrater som körde oss till Tvärnö från Nacka, där vi bodde. Vi stannade och provianterade i Harg, huset där Hargshushållsmaskiner senare kom att ligga.

Väl framme var det Birgit, Ture och Margits dotter som visade oss huset. Vi hyrde det stora huset, Brygghuset. Det var ett sovrum oisolerat med tapeterna direkt på stockarna, och ett kök med vedspis. Ingen elektricitet och inget vatten. Vi tyckte det var jätte mysigt, i alla fall jag och min syster, Anne-Marie. Mamma Anna-Lisa tyckte nog det var lite jobbigt med matlagning på vedspis mm. Vattnet hämtades med hinkar vid kohagen utanför Erikssons ladugård.

Det var lite speciellt utan el. Jag kommer fortfarande ihåg hur vi satt i fotogenlampans sken och lyssnade

på "Sjung med Egon", en föregångare till allsång på Skansen på vår transistorradio.

Utan bil fick pappa åka Roslagsbanan från Östra station, och från Hargshamn blev det båt. Det var Rikard Edin från Sundskär som skjutsade. Varje fredags kväll, när han inte hade semester, satt vi nere vid bryggan och väntade. Sommaren efter hade vi skaffat bil, då satt vi troget på mjölkpallen istället.

Dövkalles stuga byggdes ut efter några år, på bredden, med ett sovrum och en veranda. Även ström blev indraget i båda husen. När Alice och Ernst slutade hyra, övertog vi även denna stuga.

I mitten på sextioalet inredde pappa ett rum i brygghuset som varit lager utrymme. Det saknade både innergolv och tak. Där inne blev det även en öppen spis.

1981 förvärvades Ekbacken av mina föräldrar

Under åttiotalet renoverade vi Dövkalles stuga. Golvkonstruktionen var så att man fyllt grunden med sand, placerat tre stockar, och sedan spikar golvbräderna i dessa. Det måste ha varit kallt på vintern, även med en massa trasmattor. Det blev också nytt uthus med vedbod och utedass. Det borrades för vatten som drogs in i köket.

Anne-Marie flyttade från Söder i Stockholm till Västergården hösten 1979, och jag med familj flyttade från Åkersberga till Östhammar 1989.

Det mesta jag inte själv upplevt, kommer från studiecirkeln och skrifterna "Tvärnö förr och nu" och Martin Ahlséns otroliga forskningsinsats.

Affe Pettersson

Lilla stugan byggde fam Pettersson ut till dubbla storleken och då vändes taket så fönstret som syns var tidigare gaveln

Hembygdsföreningen är förstas politiskt- och religiöst oberoende men föreningen tycker ändå att detta är en spännande historia som utspelas i vårt kustband som många kanske tycker är intressant att ta del av. Därför har redaktionen bett medlemmen Sune Jussil att lämna ett sammandrag över vad Anders Jallai skrivit i sin bok och efter en del förhållningsprotokoll och tillgänglig forskning

Professorn som försvann vid Understen sommaren 1986

Svante Odén, född 1924, blev professor i marklära vid Sveriges lantbruksuniversitet i Uppsala 1971. Han ansågs vara en framstående forskare när det gäller markförurning och dess effekter på naturen.

I våra trakter blev han mest känd för att han försvann i trakterna av Understen vid månadsskiftet juli/ augusti 1986. Odén hade sommarställe i Grisslehamn och vistades mycket ute på havet vid Norrsten och Understen. Han hade två båtar och var ivrig fiskare. Men ännu ivrigare var han att försöka spåra ubåtar. Han påstod sig ha hittat på en metod som skulle mäta rörelser i vattnet av ubåtar. För detta behövde han ganska dyrbar utrustning. Vem eller vilka som finansierade denna utrustning gick inte att fastställa enligt de polisutredningar som gjordes efter försvinnandet. För vänner och bekanta i Grisslehamn antydde han att det var Marinen och marininstaben som låg bakom. Att försvaret kände till hans verksamhet anser jag vara klarlagt eftersom han fick vistas i militärt skyddsområde. Han ansåg sig vara telefonavlyssnad, bevakad och mordhotad enligt polisprotokollen.

Odén hittades aldrig, men han dödförklarades 1987. Hans försvinnande gav upphov till många rykten. Både hans båtar hittades drivande, var för sig, i Ålands hav. Var det en olycka, ett självmord eller blev han tagen av ryssen. Särskilt det senare var var det vanligaste ryktet. Jag fick låna en bok, Vetenskapsmannen, av författaren m m Anders Jallai. På sin hemsida och i en artikel i UNT 2015 sa författaren att han skulle avslöja hur det gick till när Odén försvann.

När jag började läsa boken blev jag lite besviken av vad som stod i förordet till boken. Det är trots allt en fiktiv berättelse säger författaren, dvs en påhittad berättelse. Men en påhittad berättelse kan ändå ha en intressant teori.

Bokens påhittade huvudperson och berättare heter Anton Modin. Han är en f d svensk agent med många liv på sin samvete i rikets tjänst. Förutom förordet finns det också en prolog. I denna

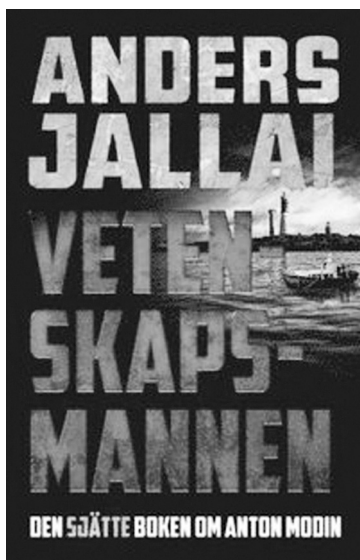
beskrivs hur Anton, i rikets tjänst, är på Estonia. Vid förlisningen räddas sig Anton men hela familjen går under, tror han. Men hans sjuåriga son räddas och kommer till Sovjet, där han får en gedigen utbildning till en tuff Sovjetisk agent. Sonen, som har fått ett ryskt förnamn, Andres, är med i ett ryskt attentat i Grisslehamn mot framstående statsmän i den sk Bilderberggruppen, som har ett möte i Grisslehamn. Anton och en kollega avstyr attentatet, men sonen, Anders/Andres blir tillfångatagen och sätts i fängelse i Norrtäljeanstalten. Där utsätts sonen av någon anledning för hemska övergrepp (av andra ryssar). Någon Bilderberggrupp har, såvitt jag vet, aldrig funnits och naturligtvis inte heller något attentat i Grisslehamn.

Anton Modin, som har dåligt samvete för att ha övergett sin familj vid förlisningen, blir glad över att hans son lever och bestämmer sig för att få sonen ur fängelset. Det är nutid (ca 2015). Först hotar han svenska regeringen med att avslöja dokument som han kom över i Grisslehamn, bl a Henry Kissingers portfölj, och dokument som han hittade, långt senare, vid dykningar efter Estonia. Dokumenten är så besvärande för svenska regeringen att det skulle leda till regeringskris anser Modin.

Men det hjälper inte, så han bestämmer sig att frita sonen som han har fått reda på skall skickas till Guantanamo dit terrorister och terroranklagade skickas av USA. Även Israel med sin fruktade säkerhetstjänst, Mossad, är ute efter sonen. Han lyckas, otroligt nog, frita sonen som just skall skickas med ett amerikanskt plan.

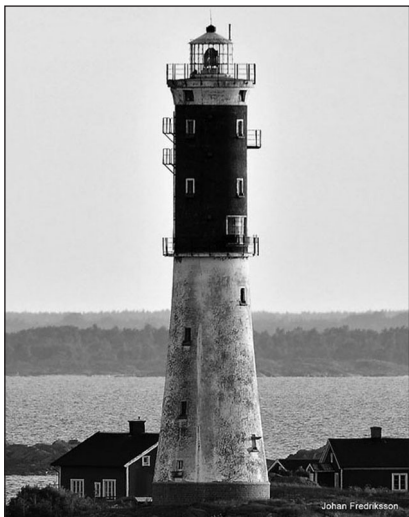
Han för sonen, som är ganska motspänstig, uppfosttrad i Sovjet som han är, till Norrsten (norr om Understen) där det finns en undanskymd gammal vaktstuga. Sonen måste gömmas eftersom både Säpo och militära underrättelsetjänsten, i boken kallad SSI, jagar honom. Modin förser honom med mat och besöker honom regelbundet. Även Modin är nu eftersökt för fritagningen. I samma veva uppsöks Modin av en Säpoagent, en kvinna av polskt ursprung, som också har tagit på sig uppgiften att undersöka Odéns försvinnande. Kvinnan, Camilla Novak, är både vacker och smart.

Kommen så långt börjar det hagla av konspirationsteorier i boken. Ganska irriterande eftersom teorierna är ovidkommande i förhållande till bokens syfte, att avslöja hur och varför Odén försvann. Det är främst sonen som berättar. Sverige, t o m regeringen, är helt i händerna på ryssarna. Som exempel nämns den nedrustning av försvaret som började med alliansregeringen 2006. Så Reinfeldt och Borg verkställde Kremls önskemål! Det och andra stolligheter fick mig att undra

vad det är för bokförlag som ger ut en sådan bok. Ett svenskt seriöst bokförlag kan inte göra det. Mycket riktigt är boken utgiven på författaren Jallais eget förlag!

Men åter till huvudspåret, hur försvann Odén? Säpo-agenten Camilla Novak känner till en organisation som kallas Stay Behind. Jag känner till en del om den. När Tage Erlander blev Statsminister 1946 ville han att Sverige skall ha en beredskap för det fall Sverige blev ockuperat av Sovjet. Sovjet framstod ju då som både mäktigt och aggressivt. Han bad sin gode vän Alvar Lindencrona, som var VD i Thulebolagen, att bli ordförande i en kommitté som skulle förbereda sig för det värsta. I kommittén ingick både LO-chefen Arne Geijer och SAF-ordföranden Bertil Kugelberg och en hel mängd andra. Några militärer var inte med i kommittén. Vad kommittén

exakt gjorde vet jag inte, mer än att ledamöterna skulle kartlägga personer som skulle motarbeta och försvåra för ockupationsmakten. Så långt är det verklighet.

När det gäller Stay Behind eller som också kallades Arla Gryning, så dog ordföranden Alvar Lindencrona 1981. Någon efterträdare har jag inte hört eller läst om.

Jag tror, men vet inte säkert, att organisationen utvecklades. Däremot utvecklade Sverige ett nära, men hemligt samarbete med NATO, alltså under Olof Palmes tid. Denne som av Anders Jallai i andra av hans böcker nära nog utpekats som sovjetisk spion.

Enligt den påhittade SÄPO-agenten Camilla Novak så inte bara levde organisationen vidare utan hade utvecklats till en stat i staten. Sekten, som den kallas i boken, eller IB 03, leddes av ett stort antal samvetlös svenska, mest företagsledare. Ledaren, som i boken kallas Glock, hade tidigare varit chef för Bofors. Sekten hade förbindelser med både Sovjet och NATO. Det blir lite rörigt att förstå varför sekten ville undanröja både Modén och Olof Palme vilket påstås i boken. Men Camilla Novak mördas eftersom sekten fick reda på att hon kände till sekten och de ledande personerna i sekten.

Modin och hans son börjar nu samarbeta och bestämmer sig för att hämnas Camillas död och andra oförrätter som de blivit utsatta för. De uppsöker Glock och hans närmaste man – också en stor skurk. Naturligtvis är även detta ett påhitt trots att författaren visar bilder på både en trappuppgång och en tjugis lägenhet på Strand-

vägen där Glock påstås bo. Efter misshandel av Glock och hans närmaste man tvingar sonen Glock att föra över 32 Mkr till sonens ryska konto. Sonen får därigenom medel för ett nytt liv i väst. Anton Modin tvingar också Glock att ordna ett möte med den nya statsministern i Sverige, Sten Loven kallad, då Modin skall visa statsministern dokument som beskriver sektens, ibland kallad IB-03, skumma förehavanden i Sverige. Vidare vill Modin att regeringen skall benåda sonen så att han kan stanna i Sverige, vilket Modin vill.

Mötet med statsministern går bra. Han lovar att benåda sonen trots han är rädd för starka reaktioner från USA och Israel. Dessutom erbjuder Loven Anton att bli SÄPO-chef! Ja det är fantastiskt.

Lika fantastiskt som att en svensk organisation undanröjde Odén! Det blev alltså inte någon som helst trovärdig historia om hur och varför Odén försvann. Då skulle det vara mer troligt att Sovjet undanröjde honom om ryssarna var rädda för hans mätningar.

Odén var en märklig person. Nästan alla som intervjuas av polisen säger att han var ”speciell”. En del säger bohemisk. Det framkommer också att han tidvis var deprimerad, troligen mano-depressiv. Han använde också alkohol, även på sjön. Dagen innan han försvinner var han klart alkohol-påverkad enligt flera vittnen.

Jag har tittat på förteckningar av Odéns vetenskapliga arbeten. Han var mycket produktiv under 1950-60-talen. Sedan blir det glesare efter 1971 då han blir professor. På 80-talet finns inte ett enda vetenskapligt arbete som publiceras. Det behöver inte betyda annat än att han var upptagen med undervisning. Eller att han satsar på sina ubåtsspaningar parallellt med professorsjobbet. Eller någon annan anledning till den vetenskapliga tystnaden.

Tre olika poliser utredde Odéns försvinnande. En av dessa, kriminalinspektör I Holmqvist, hade anknytning till Raggarön. Polisens gemensamma slutsats var ”att man inte exakt kan fastställa hur Odén lämnade motorbåten eller plastbåten (jollen)”. Det finns ett vittnesmål

Bild hämtad från Anders Jallai's hemsida på Svante Odén's båt mär den bärgades

i en av polisutredningarna (av Uno Sjölund) som jag tycker borde ha fått större vikt i polisutredningarna. Det är ett vittnesmål från fyrvaktaren på Understens fyr. Vid midnatt mellan 29 och 30 juli ser man att Odén, som var välkänd av fyrbordspersonalen, försöker lägga till med sina två båtar vid Norr-skrubban, en vik på norra sidan av Understen. Han håller på i ca 20 minuter utan att lyckas lägga till. Sedan försvinner han. Hans båda båtar hittas efter några dagar drivande på Ålands hav. Jollen med utombordsmotor har ett intrasslat fisknät i propellern.

Kan det vara så att han lämnade den större båten, utan ordentlig förankring och försökte lägga ett fisknät med jollen? Det är svårt, även för en ung och nykter person, att få bort ett intrasslat fisknät från en propeller ute på havet. Kanske han helt enkelt drunknade? Sjöräddning en, som hittade och tog hand om båtarna, drog en liknande slutsats, att det var en olycka.

Det finns trots allt en del ouppklarade frågor runt Odén. Hur inblandat var försvaret? Sannolikt finns hemligstämplade utredningar inom försvaret och SÄPO. Det har nu gått drygt 31 år sedan händelsen. Är det inte dags att nu häva eventuell hemligstämpel?

Tvärnö den 29 december 2017

Sune Jussil

visitroslagen

www.roslagen.se

Turistbyrån i Östhammar
tisd - fred 11-16 året runt

Turistbyrån i Öregrund
öppen 1/6-31/8
se tider på roslagen.se

Tel 076 765 06 60

JOKAB
John Karlsson Åkeri AB

HVO, diesel & eldningsolja - smörjmedel
markarbeten - avlopp - grus, jord & sand
verkstad - containrar - transporter

www.jokabakeri.se
0173 - 211 10

Gillar du lamm ?

Vi säljer lammkött, lammkorv och skinn

Lammen går på naturbeten
både på Tvärnö och på andra öar i skärgården

Gårdens växtodling och
djurhållning är KRAV-godkända

Lammslakten sker i samarbete med
Natur och Kulturkompaniet i Uppland AB,
(www.nkkuppland.se), köttet levereras
styckat och klart i kartong i höst

Grillkorv och påläggskorv tillverkas av
Almunge Kött (www.almungekott.se)
och finns att köpa under hela året
med reservation för slutförsäljning

Skinnen beredes av Donnia skinn i Tranås
(www.donnia.se) och finns
som regel till försäljning från
april månad och så länge lagret räcker

Välkommen med din beställning!

Mellangården

Anders Johansson & Eva Medin Johansson
070 398 03 87
mellangarden755@gmail.com
www.oregrund.nu/tvarno
Du hittar oss också på facebook

Bidra gärna med något intressant
på vår Facebooksida

Skriv direkt på sidan eller be någon i styrelsen
om du vill lägga in en bild tex så hjälper vi till

Ragnhild Mattsson

född på Tvärnö 1927

på "Bätmansterpet"

deg 27 januari 2018

Ragnhild begravdes vid Hargs kyrka 23 februari

*Skomakaren Dövkalle
Bild ur Vivi Lindbergs
album*

*Efterforskning
Eva Medin Johansson*

Dövkalle

Med anledning av att föreningen i år skulle skriva i årsskriften om torpet Ekbacken i Västra Tvärnö så nämndes namnet Dövkalle. Han hade bott i stugan, men vad hette han på riktigt? Ingen av alla dem som vi har frågat kom ihåg hans riktiga namn. Detta är vad jag har fått fram:

Han föddes i Hökhuvuds församling i byn Oppskedika 1860-08-19 enligt dopboken, men i alla handlingar senare så står det 17 augusti som födelsedatum. Modern var pigan Gustava Jansdotter Skot som bodde i Wittulsberg i Waksala församling utanför Uppsala vid tillfället, men när pojken skulle födas så reste pigan till sin mor Charlotta Skot i Oppskedika där pojken antagligen föddes. Pojken står som oäkta i födelseboken och någon far finns inte uppgiven. Han får namnet Carl Johan.

År 1861 står han och modern tillsammans under rubriken Försvarslösa i kyrkoboken i Waksala. Ända fram till år 1869 står de som Försvarslösa i Waksala församling. Kan de ha bott på fattigstugan? Modern står som före detta piga. År 1864 föder hon dottern Erika som även hon står som oäkta. Det står att den lilla familjen vistas i Hökhuvud men inte från vilket år.

1869 flyttar familjen till Oppskedika ägor. Modern står som tjänstlös piga. Modern gifter sig 1874 med arbetaren Anders Berggren från Hållnäs. De får 1875 en gemensam dotter, Alma. Nu börjar Carl att kalla sig Sefström i efternamn!

År 1877 flyttar Carl från modern, styvfadern och sysskonen till Wattensta och står nu som dräng.

År 1878 flyttar han till Fors och antager nu namnet Johansson.

År 1879 flyttar han till Ersholmen i Börstils församling.

År 1882 flyttar han till Tuskö.

År 1885 flyttar han till Yttersby. Från år 1886 börjar han kalla sig Lundqvist Johansson.

År 1892 flyttar han till Östra Tvärnö och blir inhyses dräng hos nybyggaren Anders Westerberg på Sindnäs. Av den gården finns numera bara en lada kvar och den står norr om familjerna Bohmans fastigheter. Här är han skriven i 10 år.

År 1902 flyttar han till Västra Tvärnö i samma hus som en man från Åland tidigare bott i och det ska vara torpet Ekbacken. Ålänningen dog år 1900. Från 1905 står Carl som ägare till torpet. Han är skriven på torpet fram till sin död 1928. Astma och äggvita står som dödsorsak. Han avlider i Älvkarleby där hans bror Albert bor. Carl är begravnen i Älvkarleby.

Stig Johansson berättar:

- Under 60-talet läste jag de flesta av Albert Engströms böcker och minns att Engström skrev att han alltid gjorde uppehåll hos skomakaren på Tvärnö när han seglade till Östhammar. Engström tyckte att Tvärnösundet var långt och tråkigt.

Stig frågade sin far Helmer Johansson på Melangården vem den där skomakaren var. Han berättade att det var gubben som bodde i det lilla huset i Vässterbyn.

Greta Ström har berättat att hon som barn blev "redad för Dövkalle". Hon hade nämligen snott åt sig hans sockerbit. Dövkalle hade inga tänder och lade sitt bitsocker på kaffefatet och skulle suga i sig sockret med kaffet på fatet. Då var sockret borta!

Ur ett gammalt släktalbum från Norrgården på Tvärnö hittar vi bilder på att Sven Mattsson besökte Dövkalles grav i Älvkarleby 1990. Det är Sigvard Andersson från Gävle (Dövkalles brorsson) som fotograferat och skrivit om utflykten. Sigvard "sökte sina rötter" och hade kontaktat Sven.

Sigvard skriver på baksidan av bilderna han fotade vid Älvkarleby kyrka och på Norrgården som han skickade till Sven. - Farbror Karl bodde på Tvärnö och var känd där som "Dövkalle" eller "Skomakarkalle". Kalle var hos Albert (sin bror) i tre år före sin död och var mycket sjuk i astmabesvär. Sigvard minns under den tiden att Kalle rökte "opiumcigaretter" han som tidigare inte varit rökare..

*En av bilderna från
Norrgården. Vi ser
Dövkalles broder Al-
berts dotter Rut och
son Ernst som pratar
gammalt Tvärnöliv
med Sven Mattson*

Nu kan vi avsluta vårt forskande om Dövkalle och vara säkra på att det är rätt gubbe vi fått fram uppgifter om. (detta i sista stund före tryckning av tidningen)

Broder Albert har sett till att han vilat lugnt på kyrkogården vid Älvkarleby kyrka.

Dövkalle kallades också för "Sprängaren" för att han utförde bergssprängningsarbeten. Han gjorde flera olika arbeten. Här en soffa som han har snickrat som står på Mellangården och används dagligen fortfarande.

Välkommen till

Mellangården

*Vi erbjuder boende året om
i det gamla helrenoverade sädsmagasinet*

*Här finns boende för
max sex personer i självhushåll*

*Vi erbjuder även våra övernattande gäster
båtar för egna fisketurer, bastu och badtunna*

*För er som cyklar i området
erbjuder vi transport av er och cykeln
till Singö eller andra bryggor*

*Titta in på vår hemsida
eller vår facebooksida och läs mer!*

Anders Johansson
Eva Medin Johansson

070 398 03 87

mellangarden755@gmail.com
www.oregrund.nu/tvarno

föreläsningar och på webben kan man fortfarande titta in på www.ensagolikskola.se, www.hembygd.se/folk-skolan175år.

Vi kan tänka lite över hur det var på Tvärnö när skolan kom dit. Skolhuset byggdes 1883 – 84. 1896 utökades skoltomten ner till sjön med en kostnad för Hargs socken på 60 kr. 1928 fick skolan sitt nuvarande utseende i och med om- och tillbyggnad till en kostnad av 6 256 kr. Spränga sten och anlägga stenfoten till ombyggnad för 75 kr enligt anbudsförslag ansåg Hargs sockenmän vara för dyrt. Istället beslöt markägare, Baron Beck-Friis och socknen att hela kostnaden för grunden, upptimrandet av nya bostadsdelen, takläggningen, inredning med dörrar, fönster och uppmurandet av eldstäder skulle läggas ut på entreprenadauktion. Auktionen utlystes två gånger i Hargs kyrka och hölls sen på Södergården. Ett lån togs till bygget men 500 kr fick gårdarna hjälpa till att betala med 5 öre/fyrk (efter dåtidens taxering på gården).

På grund av minskat antal barn och för att få bättre skolformer drogs de flesta mindre skolorna in. 1952 anordnades skolskjuts till Yttersby och Långalmaskola och skolverksamheten på Tvärnö var slut. Efter nedläggningen köpte de fastboende på Tvärnö och Värblingsö fastigheten och bildade Tvärnö Hembygdsgård med syftet att användas som samlingssal för möten och olika aktiviteter.

Folkskolepionjärerna drev på för en likvärdig undervisning och ett sammanhållet skolsystem för barn i alla samhällsklasser. Landets främsta illustratörer och författare fick i uppdrag av Sveriges Allmänna Folkskolläraiförening att göra läroböcker och skolplanscher under mottot "Endast det bästa är gott nog åt barnen". Vi fick klassiker som läroböckerna Sörgården och I Önnemo av Anna Maria Roos och Nils Holgersson av Selma Lagerlöf.

Det var i äldre tider kyrkans angelägenhet att se till att läskunnighet och kristendomskunskap hos både vuxna och barn bedrevs. Det var inte lämpligt att menigheten skriftligen skulle få kontakt med överheten därför var skrivkunskapen inte så betydande. Viktigare var att kunna läsa bibeln och katekesen. Prästen hade kontroll vid husförhören vilket också antecknades kyrkböckerna. Är man intresserad av släktforskning kan man hitta mycket information i de böckerna.

Det fanns ambulerande skola på Tvärnö och Värblingsö 1865. Skolan var indelad i terminer på ca två månader där läraren flyttade mellan flera läserotar. A T Bauman bedrev skola i sitt hem på Tvärnö under de två åren skolan byggdes. Det bedrevs B-skola, vilket innebär att alla klasserna gick tillsammans i samma skolsal i Tvärnöskola.

Höstterminen 1931 kom en ung lärarinna från Falun, Inez Andersson. Hon gifte sig (borgerligt i Stockholm) med Tvärnöbon Sven Söderström. De bildade familj medan de bodde i lärarbostaden men flyttade sen till

Folkskolan 175 år

2017, jubileumsåret, firade museer, lärarförbunden och andra intresserade runt om i landet. En vandringsutställning "En sagolik skola" ordnades, seminarier,

Svens barndomshem, Södergården 1950. Ingrid föddes 1937 Margareta 1941 och Sven-Olov 1944.

Utan telefon- och vägförbindelse blev det ofta äventyr när något skulle uträttas i skärgården. Som tex när Margareta skulle födas och Inez skulle in till BB i Östhammar. Fabian Edin från Sundskär körde båten mot Östhammar och i Länsösundet föddes Margareta ombord.

Inez Söderström 1935

Folkskolelärarinnan Inez var stor initiativtagare till att det skulle byggas broförbindelse och väg ut till Tvärnö vilket blev verklighet 1945. Telefonkommunikationen kom 1942.

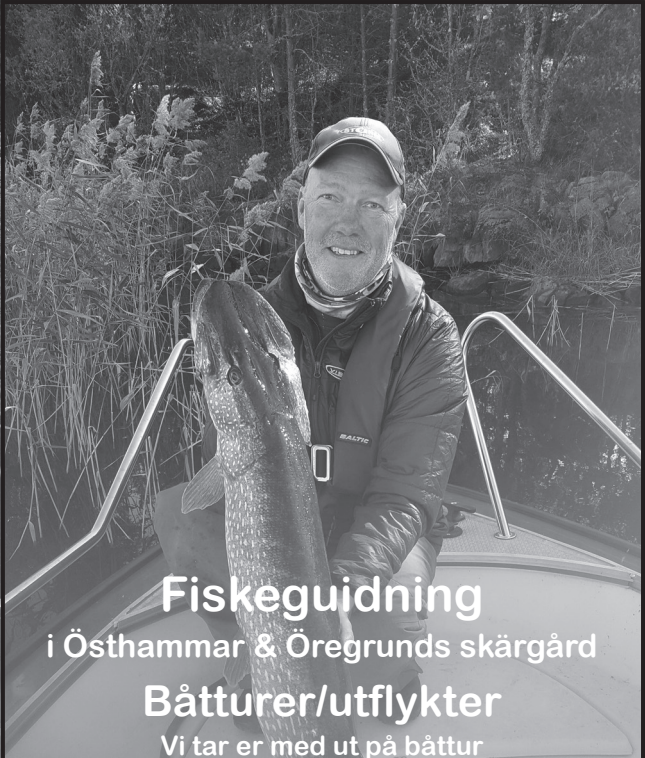
För många av barnen som skulle till sin skola var det lång och strapatsrik färd. Barnen från östra sidan av ön hade lång väg att gå genom skogen, ofta ensamma. Vissa kunde möta upp skolkamrater i Västerbyn eller på Norr- eller Mellangården för att sen fortsätta tillsammans. Barnen från öarna måste på ett vuxet sätt ta ansvar för att sjöturen med roddbåt över Tvärnösundet gick bra på alla sätt i alla väderlekar. Under tiden isen varken "bar eller brast" var alltid en vuxen med för att dra båten genom nyis med en ishake eller i en lång rad med ordentligt mellanrum emellan leta upp områden där isen "bar". Någon gång sov barnen över hos fastboende på Tvärnö.

Mera detaljerat om skolan går att läsa i skrifterna "Tvärnö Förr och Nu" och "Tvärnö skola, liten historik" av Inga-Maja och Martin Ahlsén Anita Åström och Sonja Edin. De går att se på hemsidan www.hembygd.se/tvarno

Klasserna 1- 5 i Tvärnö skola 1949:

Överst från vänster, Ingrid f. Söderström Skogqvist, Inger Johansson, Ulla f Jansson Gille, Gun f Boman Aaase. Nedre raden Gunnar Blomkvist, Stig Johansson som bara är 6 år, Monika f Boman Andersson, Rolf (Andersson) Philipsson och Margareta f Söderström Axelsson

Fiskeguidning
i Östhammar & Öregrunds skärgård

Båtturer/utflykter
Vi tar er med ut på båtturen
i vår fantastiska skärgård
Vi har utflyktsmål som kan passa alla
Vi kan även hämta/lämna dig
och dina gäster på din ö

Kontakta oss för priser

Ulf Engqvist
Gräsörävarna AB
Raggårö 88
742 91 Östhammar
072 202 07 72
070 669 63 81
info@grasoravarna.se
www.facebook.com/grasoravarna
www.instagram.com/grasoravarna_ab

Jag har nu även ett samarbete med
Grepén Marin Öregrund och Claes Engman

Tillsammans erbjuder vi allt i skärgårdstjänster
bärgning, bogsering, bojsättning, assistans, frakt

Vi har specialmaskiner, verktyg
fiskeutrustning och transportfartyg
Kan serva och konfigurera marinelektronik
Vi kan hjälpa till med röjning

Vi kan erbjuda sällskap, båtturer
med allt från gamla träbåtar till offshoremodell

Facebook - Tvärnö Hembygdsförening

Medlemsförteckning 2017

Aase Gunvor	Artillerigatan 97	115 30 Stockholm	<i>Tvärnöadress</i>	
Ahlsén Torbjörn o Gerthy	Penselvägen 10	196 38 Kungsängen	Lövnäs 990	gunvor.aase@telia.com
Ahnsjö Bo	Birger Dahlerusv 8	176 69 Järfälla	Tvärnölandet 636	torbjorn.ahlsen@telia.com
Andersson Birgitta o Folke	Ellagårdsvägen 182	187 45 Täby	Värmlingsö 114	
Andersson Erik o Ingrid	Raggårn 107	74291 Östhammar	Nyborg 394	
Andersson Monica	Stendösvägen 2	186 31 Vallentuna	Raggårn 107	
Andersson Ragni	Diamantgatan 10	554 47 Jönköping	Ö Tvärnö 967	
Andersson Borgklint Harald o Lena	Fyrislundsgatan 37b	75444 Uppsala	Västerbyn 532	ragni.andersson@telia.com
Arnebjör Gun o Rolf	Allmogevägen 8	177 57 Järfälla	Västerbyn 524	harald-andersson@live.se
Asplund Tommy o Susanna	Guresta 132	741 91 Knivsta	Orrsundet 410	rolf.arnebjör@telia.com
Axelsson Margareta	Centralvägen 35	183 57 Täby	Västerbyn 528	tommy.asplund@sas.se
Axelsson Lewis Eva o Jonathan	Tvärnö Södergården 650	742 91 Östhammar	Södergården 650	f.m.axelsson@telia.com
Backman Lars o Marianne	Middagsvägen 20	146 32 Tullinge	Södergården 650	axelssoneva@yahoo.co.uk
Backström Per	Sunnerstavägen 5	756 51 Uppsala	Orrsundet 418	lars.backman51@gmail.com
Backström Rune o Signild	Stora Nygatan 13	742 31 Östhammar	Västerbyn 415	per.a.backstrom@telia.com
Berg Gunilla o Peter	Torparevägen 30	135 58 Tyresö	Västerbyn 415	r_backstrom@telia.com
Berglund Anna o Erik	Orionvägen 31	175 60 Järfälla	Sundskär 105	peter.berg@copyoffice.se
Berglund Erik	Tvärnö Östra 979	742 91 Östhammar	Höganäs Sandvik 103	annavvs@hotmail.com
Bergholt Kerstin	Bergagatan 10	752 38 Uppsala	Tvärnö Östra 979	ejh.berglund@gmail.com
Bodén Håkan	Raggårn	742 91 Östhammar	Västerbyn 512	kerstinbergold@hotmail.com
Bohman Lilian o Lars	Dammengläntan 17	425 39 Hissings Kärra	Raggårn	hakanboden@gmail.com
Bolin Kenneth o Elaine	Norr Mälarstrand 90	112 35 Stockholm	Lövnäs 990	
Boman Modin Gert o Inger	Östra Tvärnö 974	742 91 Östhammar		
Brinkmar Ulrika	Klövervägen 11	186 94 Vallentuna	Östra Tvärnö 974	johanneslund@one.se
Edberg Jaensen Helene o Hasse	Tvärnö	742 91 Östhammar	Östra Tvärnö 971	ulrika-b@live.se
Edin Britt-Marie o Mats	Trollgatan 2	742 33 Östhammar	Sandvik	helene.edberg@gamil.com
Edin Lena	Slagugglan 15	742 36 Östhammar	Sundskär 101	medin@telia.com
Engler Lina	Sibyllegatan 7	114 51 Stockholm	Sundskär 101	lena.edin@gmail.com
Eriksson Thorsten o Ingegerd	Moxboda 162	742 95 Hargshamn	Tvärnö Sjöhaga	
Eriksson Börje o Lena	Raggårn 615	742 91 Östhammar		moxboda@hotmail.com
Eriksson Gunilla	Rullstensvägen 6	747 41 Gimo	Ö Tvärnö	bildotryck@telia.com
Eriksson Mikael o Marie	Norrgården 758	742 91 Östhammar	Norrgården 758	gunilla.78@gmail.com
Fahleson Björn	Husabyvägen 29	126 50 Hägersten		m_lutt@hotmail.com
Ferm Inger o Jan	Kungsängsgatan 57 E	753 17 Uppsala	Bromsäng 289	bjorn.fahleson@gmail.com
Fernström Barbro o Per	Bergslagsvägen 142	168 55 Bromma	Tvärnölandet 632	inger.ferm@comhem.se
Flink Kulläng Björn o Ulrika	Vanadisplan 2	113 31 Stockholm	Kvarngärdet 312	pfe@telia.com
Forsman Torbjörn	Snesslingeberg 135	742 91 Östhammar		ulrika.kullang.flink@comhem.se
Frisell Gunnar	Gammelhusgatan 8	742 33 Östhammar		tbjorn59@hotmail.com
Gille Ulla o Torben	Sv Grängsgatan 21	742 32 Östhammar		
Gunnarsson Inga-Lena	Gitarrvägen 21	756 40 Uppsala		gille.torbjorn@telia.com
Gustafsson Agneta o Arne	Born 8	755 92 Uppsala	Östra Tvärnö 966	ingalena3@hotmail.com
Hagman, Scharpf Viktoria o Peter	Törnstigen 10	141 42 Huddinge	Sundskär 103	born8@live.se
Hellgren Inger o Per-Åke	Dalbrobranten 35	128 68 Sköndal	Västerbyn 525	vhagman@hotmail.com
Hellgren Högberg Dan o Alexandra	Svandammvägen 6	126 32 Hägersten	Västerbyn 525	ingerhellgren@hotmail.com
Hellqvist Hutterers Håkan o Margit	Blåbärsvägen 17	633 53 Eskilstuna	Västerbyn 511	danhgren@gmail.com
Hjortzén Ulla o Kjell	Tullgarnsgatan 21	753 17 Uppsala	Tvärnö 969	hakan.margit@gmail.com
Hultgren Jan	Geijersgatan 11 B	752 26 Uppsala	Tvärnölandet 650	ulla.hjortzen@gmail.com
Hökeberg Göran	Vindragarvägen 10	117 50 Stockholm	Västerbyn 521B	janhultgren@hotmail.com
Hökeberg Malin	Gråsparvsvägen 6 B	138 37 Ålta		goran.hokeberg@polygon.se
Hökeberg Margareta	Dalaresan 28	757 55 Uppsala		malin.hokeberg@tellusbarn.se
Hökeberg Ulf	Telegramvägen 43	132 35 Salsjö-Boo	Västerbyn 521	margareta.hokeberg@slu.se
Hökeberg Pettersson Ingegerd o Sture	Fältvägen 11 A	756 46 Uppsala	Västerbyn 522	ulf.hokeberg@fylgia.se
Jansson Borisch Anders o Carina	Gästrikedatan 14	113 62 Stockholm	Ekensberg 317	sture.t.pettersson@gmail.com
Jardhagen Solveig	Tvärnö Orrsundet 403	742 91 Östhammar	Orrsundet 403	jansson.v.anders@telia.com
Jenner Gustafsson Åsa o Jan	Hörnstensvägen 4 B	756 45 Uppsala	Tvärnölandet 638	solveigh.jardhagen@banhof.se
Jacobsson Helgesdotter Curt o Lena	Östra Tvärnö 978	742 91 Östhammar	Ö Tvärnö 978	
Johannisson Marianne o Roland	Råbergsvägen 29	195 70 Rosersberg	Gruvskäret	curt@consult.se
Johansson Ellinor			Mellangården 755	marianne.roland@live.se
Johansson Inger	Engelbrektsgatan 11	742 31 Östhammar	Ö Tvärnö 753	elli_106@hotmail.com
Johansson Ingrid o Gösta	Botvidsgatan 14A	753 27 Uppsala	Kvarngärdet 305	
Johansson Katarina o Nicklas	Mellangården 755	742 91 Östhammar	Mellangården 755	abborren73@hotmail.com
Johansson Magnus	Mellangården 755	742 91 Östhammar	Mellangården 755	peksnurr@hotmail.com
Johansson Sofie o Erik			Ö Tvärnö 975	erikjo@outlook.com
Johansson Stig	Fältspatvägen 46	806 31 Gävle	Mellangården 756	stig.johansson@bredband.net
Johansson Medin Anders o Eva	Mellangården 755	742 91 Östhammar	Mellangården 755	eva.medin.johansson@gmail.com
Jonsson Karl-Göran o Eva	Nicandergatan 3 E	645 30 Strängnäs	Kvarngärdet 311	goran@specialresebyrangan-jonsson.se
Jussil Sune o Anita	Karlholm 290	742 91 Östhammar	Karlholm 290	sune.jussil@jussil.se
Jägre Örjan o Francoise	Klostergatan 21 B	751 21 Uppsala		jagre@telia.com
Kraft Robert	Tallbacksvägen 50	756 45 Uppsala	Ekensberg 316	rkraft@live.se
Landheim Kaiser Lole o Gösta	DeGeersgatan 16	115 29 Stockholm	Västerbyn 520	gosta.kaiser@gmail.com

Larsson Ewa o Thomas	Engelbrektskatan 2 B	742 31 Östhammar	Sundskär 106	ewalarsson2000@hotmail.com
Lindberg Ann	Karl Nordströmsväg 24	168 51 Bromma	Tvärnösundet 639	lindberg.ann@gmail.com
Lindberg Vivi	Villagatan 30	742 33 Östhammar		vivi.lindberg@spray.se
Lindvall Anette o Hans	Raggarön 408	742 91 Östhammar	Raggarön 408	lindvall.anette@gmail.com
Lund Kent Olov	Tvärvägen 2B	819 30 Skärplinge		
Löfström Per o Anna-Britt	Tvärnö Ekensberg 320	742 91 Östhammar	Ekensberg 320	per.lofstrom@ebox.tninet.se
Lökvist Maria	S:t Persgatan 19	753 20 Uppsala		
Magnusson Olle o Petra	Trollgatan 6	742 33 Östhammar	Torsholmen	olle.magnusson@hotmail.com
Magnusson Sven o Mona	Prästgatan 5	742 31 Östhammar	Torsholmen	
Mattsson Wiktor	St Eriksgatan 54	112 34 Stockholm	Kvarngärde 315	wiktor@jmm.se
Malmberg von Kerstin	Flintläsvägen 2 4 tr	192 59 Sollentuna	Västerbyn 519	
Mattsson Andersson Lars o Harriet	Tvärnö Nyrudan 404	742 91 Östhammar	Nyrudan 404	
Mehlstrand Ulla o Urban	Valthornsvägen 20	756 50 Uppsala	Sundskär 103	urban.mehlstrand@comhem.se
Morell Lena o Tor	Sporrbacksvägen 18	748 32 Österbybruk	Lövnäs 990	
Nilsson Gunnar	Väsby Storgård 8	186 91 Vallentuna	V-ö Sundmanshagen	nilsson.lewin@swipnet.se
Nobel Agnes	Sockerbruksgränd 18	118 42 Stockholm	Västerbyn 513	
Nobel Svanberg Jakob o Lena	Bollnäsbacken 30	162 62 Vällingby	Västerbyn 513	nobel.svanberg@comhem.se
Nyström Ingegerd o Per	Ringgatan 2 E	752 17 Uppsala	Orrsundet 402	ingegerdny@gmail.com
Näslund Staffan	Vasagatan 7	742 32 Östhammar	Tvärnösundet 645	staffan.naelslund@gmail.com
Olsson Hugon Hans Charlotte	Danderydsvägen 69 A	182 62 Djursholm	Tvärnösundet 637	hasseolsson@hotmail.com
Oscarsson Görel	Luthagesplanaden 23 A	752 25 Uppsala	Tvärnösundet 654	gorel.oscarsson@comhem.se
Oscarsson Jonas	Östergårdsgatan 1:23	212 22 Malmö	Tvärnösundet 654	oscarssonjonas@gmail.com
Oscarsson Wallgren Lotti o Lars	Tvärnösundet 646	742 91 Östhammar	Tvärnösundet 646	lotti_oscarsson@hotmail.com
Oscarsson Ulla	Mariedalsvägen 9	832 51 Frösön	Landöra	ulla.oscarsson@telia.com
Oscarsson Löwgren Peter o Helene	Gustaf Kjellbergs väg 28	756 43 Uppsala	Tvärnösundet 654	peter@peteroscarsson.se
Parck Annika	Bellmansgatan 54	754 26 Uppsala	Tuskö 141	annika.parck@gmail.com
Pettersson Anne o Hans	Jungfrudansen 38	171 56 Solna	Väringsö 1421	annep@ownit.nu
Pettersson Gunnel o Leif	Kvarnviksvägen 16	572 92 Oskarshamn	Ö Tvärnö 974	gun.pett@gmail.com
Pettersson Danielsson Alf o Susanne	Rippgatan 5	742 36 Östhammar	Ekbacken 514	
Pettersson Eriksson A-M o Anders	Tvärnö Västerbyn 514	742 91 Östhammar	Västerbyn 514	micke_88_1@hotmail.com
Plahn Magnus				
Plahn Maria				
Plahn Roland	Råbyvägen 51	125 43 Älvsjö		roland.plan@telia.com
Ragnarsson Annette o Kent	Foghammarsvägen 23	747 30 Alunda	Tvärnösundet 635	ragnarssonannette@hotmail.com
Redeby Sutton Inger	Treesdale Close TQ33QB	Paignton Devon England		inger@redeby-sutton.fsnet.co.uk
Rosenborg Sigurdsen Margareta o Lars	Orionvägen 57	175 60 Järfälla	Sandvik 103	
Ruhne Philgren Berit o Björn	Snesslinge Peterslund 175	742 93 Östhammar		berit.ruhne@gmail.com
Rydh Gertrud o Jan	Nackagatan 27	116 47 Stockholm	Stensburg 406	gertrud@rydh.org
Sandblom Ann-Katrin o Nils	Tomtavägen 13 B	762 31 Rimbo	Tvärnö 641	akn.sandblom@gmail.com
Sjöberg Ann o Per	Fridhemsgatan 20	112 40 Stockholm	Östra Tvärnö 977	annoper@gmail.com
Sjöberg Linda o Jennifer	Björkbacksvägen 19	168 69 Bromma	Östra Tvärnö 977	
Skogqvist Ingrid	Södra Centralgatan 13 B	80250 Gävle		
Staudinger Carina o Lars	Bågspännarvägen 14	175 68 Järfälla	Orrsundet 416	lars@rstahl.se
Stenlund Sofie o Fredrik	Höganäsvägen 29	196 34 Kungsängen	Tvärnösundet 636	sofie.stenlund@mnd.su.se
Ström Kerstin	Egilsgatan 4 A	753 34 Uppsala		kerstin.s@bredband.net
Svanfeldt Grevald Lars o Anne	Beckombergavägen 320	168 54 Bromma	Västerbyn 518	lars.svanfeldt@telia.com
Svederöth Monica	Lindvallsplan 8 6 tr	117 36 Stockholm	Hästhagen 407	svederöth@gmail.com
Swedenborg Kirsten o Erik	Nornornasväg 7	131 46 Nacka	Väringsöby	swedenborg@vapenringen.se
Söder Per-Erik	Västerbyn 1408	742 91 Östhammar	Västerbyn 1408	decampos81@hotmail.com
Söderberg Herbert	Tvärnö Orrsundet 405	742 91 Östhammar	Orrsundet 405	herbert.soderberg@hotmail.com
Telbrant Eva	Vallstanäsvägen 86	195 71 Rosersberg	Gruvskäret	evatelbrant@live.se
Tibell Eva o Magnus	Tvärnö Orrsundet 401	742 91 Östhammar	Orrsundet 401	eva.tibell@bahnhof.se
Tillander Lindberg Anneli o Björn	Raggarö 505	742 91 Östhammar	Raggarö 505	raggarolax@gmail.com
Tissier Birgitta o Bertil	Dannemoravägen 9	748 30 Österbybruk	Bromsäng 284	bertil.tissier@telia.com
Uhnöo Elisabet	Brages väg 5 B	754 40 Uppsala	Ö Tvärnö 979	e.uhnöo@gmail.com
Uhnöo Ingrid	Götgatan 14 A	753 15 Uppsala	Ö Tvärnö 979	ingrid.uhnöo@folkhälsomyndigheten.se
Ulvfors Björn o Helena	Spiltvägen 12	857 52 Sundsvall	Ö Tvärnö 962, 964	bjornu@hotmail.com
Walberg Barbro	Klippvägen 12	187 50 Täby	Bromsäng 288	
Wedin Eva o Peter	Smedjegatan 8	742 36 Östhammar	Torsholmen	evawedin@gmail.com
Wengler Svensson Ove o Sylvia	Brunnsgatan 76 v5	802 51 Gävle	Roslagsro 286	sylvie.svensson@live.se
Wikman Gunnel o Bo	Kungsängsgatan 57 F	753 17 Uppsala	Västerbyn 523	bossegunnel@hotmail.com
Åström Anita	Guldsjärsgatan 5 A	742 31 Östhammar		
Öhman Tommy o Birgitta	Svartbäcksgatan 133	753 34 Uppsala		tommyohman@gmail.com

Märk gärna upp postlådorna med rätt belägenhetsadress, tack - så föreningen delar ut årsskriften rätt

Gossen som inte ville gå till skolan av Elsa Beskow

Då gick mamman till råttan och sa: Snälla råtta, gnag av repet. För repet vill inte binda slaktarn och slaktarn vill inte slakta oxen och oxen vill inte dricka vattnet och vattnet vill inte släcka elden och elden vill inte bränna riset och riset vill inte slå pojken och pojken vill inte gå till skolan. Nej, sa råttan. Då gick mamma till katten ...

Fredningsområde för fiske i vårt område

Uppsala Nya Tidning 11 dec 2017

Hela kuststräckan mellan Östhammar och Herräng kan bli fredningsområde för fisk och vissa områden kan komma att avlysas från allt fiske.

Efter ett möte i december 2017 med fiskeriförening Hargshamns fiskevårdsförening, fiskeföreningar från kuststräckan Östhammar – Herräng, Kustlaboratoriet Öregrund, Upplandsstiftelsen, Länsstyrelsen i Uppsala samt länsfiskekonsulent Länsstyrelsen i Stockholm där det diskuterades hur fiskerekryteringen kan förbättras. För såväl gädd- som gösbestånden är nedgången dramatisk i området och har också blivit sämre med sik och abborre. Tanken med mötet var att uppnå en uppökning om fiskevården.

Nedgången av fiskstammarna beror på en kombination av flera orsaker. Skarven kan vara främsta skälen samt omfattande fiske. Längs kuststräckan finns flera fiskesamfälligheter och det har tidigare varit svårt att uppnå en samsyn i fiskefrågorna - Nu förstår alla allvaret i det här och att det krävs återhållsamhet i fritidsfisket, säger Per Löfström, Västra Tvärnö fiskesamfällighetsförening.

Mötets deltagare var överens om att bästa sättet att få igång fiskeproduktionen är att freda fisken under lekperioden. I februari – mars har föreningarna sina årsmöten där de ska besluta i frågan, vilken form fisken ska fredas med ett gemensamt program. Det kan bli möjligt att helt avlysa områden från allt fiske. Det kan bli ett fredningsområde som sträcker sig efter hela kusten. Kan-ske även privata fiskevattenägare hakar på fredningen. - Man får välja bort sina privata intressen. Fiskens bästa måste gå först den här gången, säger Kurt Eriksson, Hargshamns fiskevårdsförening.

Kurt Eriksson, Hargshamn, säger vidare....

att oavsett annan metod så är total fredning av område den mest gynnsamma metoden av fredning för att främja populationen. Den ger ett fyrdubbelt positivt resultat även om man tar hänsyn till säl- och skarvproblemet.

Vid en återträff i maj efter att alla föreningar i området haft sina årsmöten, kommer ett beslut. I Hargshamn kommer det att föreslås total fredning, dvs fiskeförbud, under 5 år inom ett av deras områden.

Fredningen på det här sättet stärker hela fiskebeståndet, medan fredning i tid inte riktigt har samma effekt. Fredningen har hela tiden främst handlat om tillgång på gös.

DEN ÅTTONDE MILJONEN. Fiskmästare Joel Breidenskog (t. v.) Vellnora fiskodlingsanstalt, och chaufför Ragnar Jansson, Bladåker, släpper ut den åttonde miljonen sikyngel i roslagsvattnen. Varje flaska innehåller 30.000 sikyngel.

Åtta miljoner sikyngel släpps ut i norra Roslagen

Över åtta miljoner sikyngel har nu släppts ut i norra Roslagens vatten vid Stora Risten, Singö, Kallerö på Tvärnö och Söderön. Ynglet har levererats från hushållningssällskapets fiskodlingsanstalt vid Vellnora i Knutby.

i glasflaskor på fiskodlingsanstalten tills kläckningstiden kommer på våren. När vi började samla sik-rom fick vi 6–7 liter av en fiskare. Nu får vi 30–40 liter. Sikbeståndet har ökat väsentligt genom utplanteringen.

Efter sikutsläppningen kommer

Längre tillbaka planterade Östra- och Västra Tvärnö fiskeföreningar ut fiskyngel årligen.

Urklipp ur Norrtäljetidning våren 1956

Ett annat gammalt tidningsurklipp från Torbjörn Forsman

Skärgårdsborna säger:

LAKEN SLÅR UT LUTFISKEN

Bättre julmat finns inte....

- Så länge jag orkar fiska och folk orkar äta kommer det att finnas färsk lake på julbordet, säger 75-åriga Lars Andersson, Tuskö. Därmed har han klargjort att lutfisken inte är "inne" i Östhammars och Öregrunds skärgård.

Det här med att äta jullake är en tradition bland skärgårdsborna som sträcker sig 200 år tillbaka i tiden. Tillgången på lake är däremot inte lika stor som tidigare. Anledningen är det milda vintervädret säger Lars A.

En som däremot inte kommer att äta fisk i jul är fiskaren Helge Lindstedt från Värmlingsö. - Äter man fisk 4 - 5 gånger i veckan kan det vara gott med omväxling om inte förr så i julhelgen. Men, erkänner han, lake på julbordet är en gammal tradition.

Västergatan 66 742 42 Öregrund
0173-308 00 www.oregrundsvvs.se

Eds Trädgård
Trädgårdsrådgivning
Buskar Träd Häckar
Perenner Krukor m.m.
Tel 073 64 65 925

Eds Trädgård Östhammar

ROSLAGS-ÄGG
ekologiska närproducerade ägg

Utbildad SPORTFISKEGUIDE

erbjuder guidade fisketurer
efter strömming på försommaren,
gädda och abborre på vår, sommar och höst

Även ismete efter gädda på vintern

Vi fiskar kring Tvärnö

Jag har examen: Fartygsbefäl klass 8

Flytvästar sam fiskeutrustning
finns att låna
för dem som inte har

Lunch eller fika kan ordnas efter önskemål

Katarina Johansson
073 038 85 14
tvarnofiske@gmail.com

RICKARDSSON'S
Bygg & Specialsnickerier
Utför snickerier
efter kunds önskemål
• Dörrar • Fönster • Trappor
P1 4192, 742 92 ÖSTHAMMAR
Tel/fax 0173-129 98 • Mobil 070-301 29 99

**Tvärnö
hembyggs-
förening**

VILDSVINSPAKET

- Material (150m stängsel, stolpar, elaggregat, m.m.)
- Vid avhämtning

Pris 3 213:- kr inkl. moms

KONTAKTA OSS PÅ 0173-230 77
info@delka.se - www.delka.se

DELKA
Ditt stängsel- och staketproffs

Namnettikett

År 2018 Årsskrifts lösnummerpris 40 kr

**Medlemsavgifter
för familj 200 kr
enskild (över 18 år) 100 kr**

Inbet på Pg 462 39 77 - 8

Glöm inte betala årsavgiften !

Betalar du över internet - kom ihåg
att lämna fullständigt namn
och hela adressen + din e-postadress

TVÄRTJÄNST

Vi utför bl a
skyddsjakt
eftersök
fällfångst
trädfällning
gräsklippning
tomtröjning
snöskottning
bygg- och snickeri
tillsyn av bostad osv

Vi ordnar problem som orsakats av djur som t ex
av grävling, vildsvin, fåglar...
som kan ge skador eller sanitär olägenhet

**Tvärnö Mellangården 755
742 91 Östhammar**

**Nicklas: 076 850 61 84
Katarina: 073 038 85 14
tvartjanst@gmail.com**

*Vi har motorsågskörkort klass AB
Godkänd för eftersök; jakt och trafik
Godkänd för skyddsjakt i stadsplanerat område
Godkänd för F-skatt och har ansvarsförsäkring*

Jag erbjuder ridlektioner,
hyr ut stallplatser, sommar-
bete och hästtransport
Ridläger sommaren 2017
v 24, 25 och 26
Kontakta mig för mer info
070 794 76 88
Välkomna! Anna Godin.

Glöm inte

Hembygdsföreningens Årsstämma i
Tvärnöscola lörd 12 maj kl 13.00

Till fikat efter mötesförhandlingarna lyss-
nar vi till någon från Svenska Jägareför-
bundet som berättar om vildsvin

Kom och
prova på
golf och paddel

tel: 0173 324 50

Välkomna !

**Öregrund's
Golfklubb**

SKÄRGÅRDS CATERING

Prova vår fredagspåse!

Räkor, egengjorda röror, tillbehör samt efterrätt

info@skargardscatering.se / Jenny 073 971 51 12

Ring eller mejla din beställning senast torsdag kl 11.00
Hämtas på fredag mellan 15.30 - 17.30 hos oss
på Grepen Marin i Öregrund, Kärrdalsvägen 23

MARIN DECOR AB

www.marindecor.se

Syr upp kapell och dynor efter beställning